

Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen
Att.: Klima og Byudvikling

Tilladelse efter MBL §27, stk. 2, i forbindelse med etablering af stenrev ved Metropolis, Københavns Havn

I henhold til Miljøbeskyttelsesloven, Lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023, § 27, stk. 2, meddeles hermed tilladelse til at påvirke forurenede sediment i forbindelse med etablering af stenrev nord for Metropolis-bygningen i Sydhavnen i Københavns Havn.

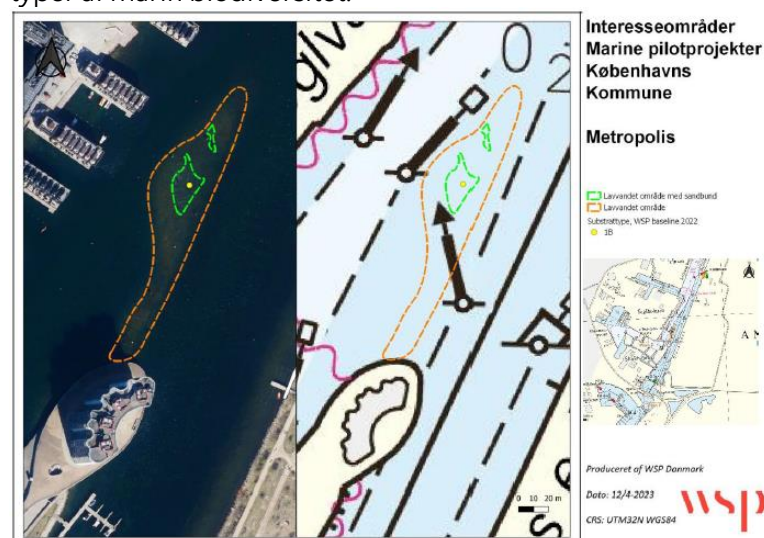
17. november 2023

Sagsnummer
2023-0383499

Dokumentnummer
2023-0383499-6

Baggrund

På vegne af Københavns Kommune, Teknik- og Miljøforvaltning, Område for Klima, har WSP den 25. september 2023 søgt om tilladelse til at arbejde i sedimentet i forbindelse med etablering af kunstige stenrev beliggende nord for Metropolis-bygningen, Københavns Sydhavn. Formålet ved projektet er at øge den marine biodiversitet i Københavns Havn og følge udviklingen af biologien på stenrevene, så man i fremtiden kan bruge udlægning af stenrev som et middel for at øge bestemte typer af marin biodiversitet.



Figur 1. Ansøgningsområde for udlægning af stenrev på lavvandede, sandede områder (grøn stiplede linje) nord for Metropolis-bygningen i Københavns Sydhavn.

Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Vand og Natur
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Vilkår

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår:

1. Tilladelsen er gældende fra d.d. og til at arbejdet er udført. Tilladelsen skal udnyttes inden 3 år.
2. Tilladelsen er gældende for det angivne arbejdsområde på figur 1 og 2, og skal i øvrigt udføres som beskrevet i den miljøtekniske redegørelse og arbejdsbeskrivelsen heri.
3. Teknik- og Miljøforvaltningen, Område for Miljø og Byliv (herefter OMB) og badevandsvagten skal underrettes senest 1 dag inden arbejdet påbegyndes. Vand og Natur kontaktes på vand@kk.dk. Badevandsvagten kontaktes på tlf. 26 86 58 01.
Underretningen skal indeholde følgende oplysninger:
 - Navn, e-mail og telefonnummer på kontaktperson hos entreprenøren.
 - Oplysning om det nøjagtige starttidspunkt for arbejdet og om, hvor længe det forventes at vare.
4. Arbejdet med at etablering af stenrev skal foregå således, at der hvirvles mindst muligt op i sedimentet i Københavns Sydhavn.
5. Hvis det viser sig, at der spredes partikulært materiale, skal følgende forholdsregler iværksættes:
 - a. Arbejdet stoppes
 - b. Område for Miljø og Byliv (OMB) skal adviseres på vand@kk.dk. Badevandsvagten skal adviseres på tlf. 2686 5801.

Klagevejledning

Klageadgang

Der kan klages over afgørelsen til Miljø- og Fødevareklagenævnet frem til fire uger, efter afgørelsen er meddelt eller offentliggjort, jf. miljøbeskyttelseslovens §§ 91 og 93. Klagen skal indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnet digitale klageportal inden den 15. december 2023.

Klage skal indgives via klageportalen <https://naevneneshus.dk/>, hvor selve klageprocessen, betaling af gebyr m.v. også fremgår.

Hvem kan klage?

Det er fastlagt i miljøbeskyttelseslovens §§ 98-100, hvem der er klageberettiget. Det fremgår bl.a. af lovens § 98, stk. 1, nr. 1 og 2, at afgørelsens adressat og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, kan klage. Derudover er bl.a. en række lokale og landsdækkende organisationer klageberettigede efter bestemmelsen.

Opsættende virkning

Hvis afgørelsen påklages, er udgangspunktet efter miljøbeskyttelsesloven, at klagen ikke vil have opsættende virkning, jf. lovens § 96, stk. 1.

Efter samme bestemmelse kan Miljø- og Fødevareklagenævnet imidlertid beslutte at give en eventuel klage opsættende virkning.

Søgsmål

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved domstolene, skal der anlægges sag inden 6 måneder fra meddelelse eller offentliggørelse af afgørelsen, jf. miljøbeskyttelsesloven § 101, stk. 1, dvs. den 17. maj 2024.

Grundlag for afgørelsen

Lov - og plangrundlag

- Miljøbeskyttelsesloven, Lovbekendtgørelse nr. 5 af 3. januar 2023, § 28 stk. 1.
- Bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, jf. BEK. nr. 1433 af 21. november 2017.
- Bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, BEK. nr. 796 af 13/06/2023.
- Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, BEK. nr. 797 af 13/06/2023.
- Bekendtgørelse om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster, BEK. nr. 819 af 15/06/2023.
- Den Blå By - Københavns Kommunes Vandhandleplan 2015.
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (Habitatbekendtgørelsen), LBK nr 1098 af 21/08/2023.
- Klapvejledningen: Vejledning om dumpning af optaget havbunds materiale - klapning, VEJ. Nr .9792 af 20/10/2008.

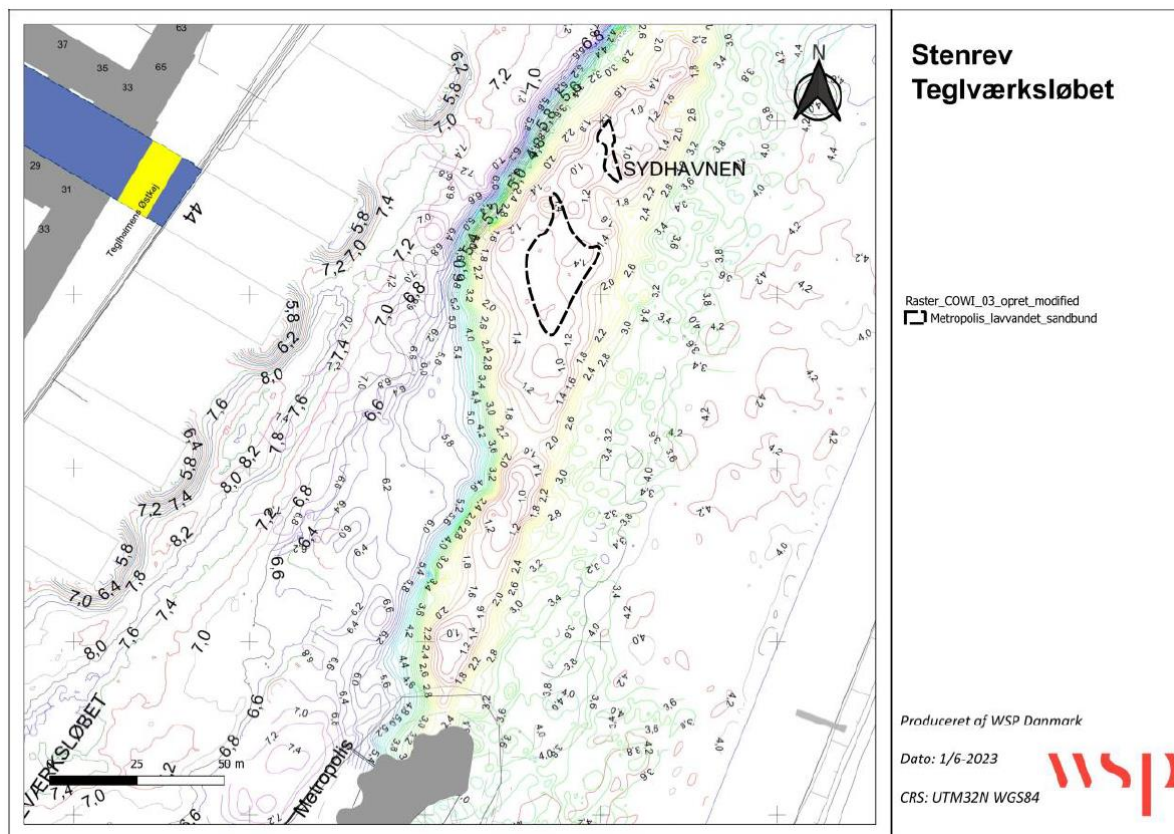
Ansøgningsmateriale

- Ansøgning af 25. september 2023.
- Supplerende oplysninger d. 14. november og 16. november 2023.

Miljøteknisk redegørelse

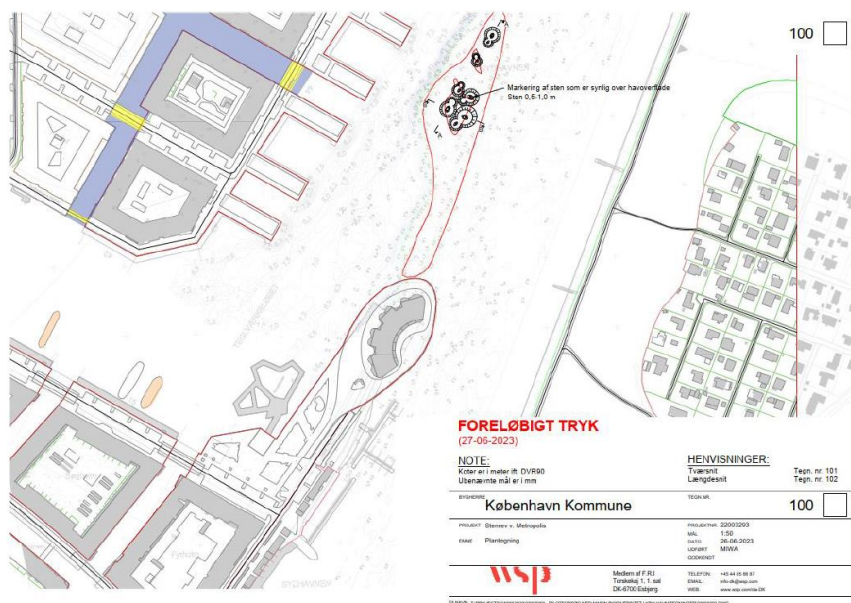
I forbindelse med pilotprojekter for øget marin biodiversitet i Københavns Havn, ønsker Københavns Kommune i samarbejde med WSP at udlægge tre mindre stenrev på det lavvandede område nord for Metropolis bygningen i Københavns Sydhavn (figur 1). De tre stenrev placeres på en lavvandet holm, som strækker sig i syd-nord gående retning og vil have enkelte større sten, som vil være synlige over vandoverfladen. Fodaftertrykket af de tre stenrev udgør ca. 705 m². Dette er valgt ud fra en tanke om at skabe opmærksomhed om den biologiske mangfoldighed på stenrev og dels at skabe et projekt som forøger sejladssikkerheden i området.

Dybden er kortlagt af COWI. WSP har på baggrund af flyfoto udpeget havbundsområder med sandbund, så den omliggende bevoksning påvirkes så lidt som muligt.

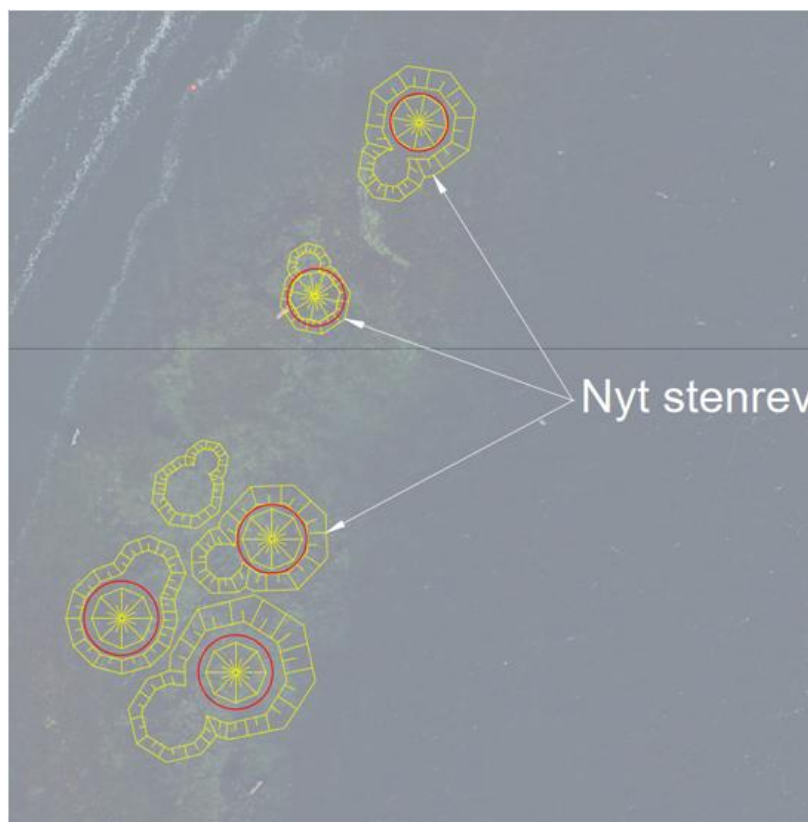


Figur 2. Ansøgningsområde for udlægning af stenrev på lavvandede, sandede områder (sort stiplede linje) på dybdekort (COWI) nord for Metropolis-bygningen i Københavns Sydhavn.

Placeringen og udformning af de ønskede stenrev ses på figur 1 til 4. Stenene placeres fra havbunden og op til kote -0,5 meter, samt at der etableres fem steder, hvor stenrevene går op over vandoverfladen (se figur 4).



Figur 3. Placering af stenrevene. Der er to områder hvor stenene går op over vandoverfladen (0,5 – 1 meter).

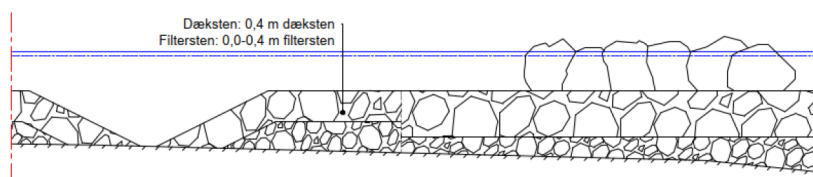


Figur 4. Antallet om stenrev, som går op over havoverfladen er markeret med rød cirkel på figuren. Stenrevene går 1,0 meter over havoverfladen.

Arbejdsbeskrivelse

Sten

Stenene er importeret norsk granit. Som bunddække vil der blive placeret filtersten (0,0-0,4 m diameter) overdækket af dæksten (0,4 meter diameter). De solitære sten som vil være synlige ovenfor vandoverfladen vil være af større størrelser op til 0,4-1,5 meter i diameter. Se figur 5.



Tværsnit - del 2; 1:50

Figur 5. Tværsnit af stenrevet med angivelse af stentyper.

Udlægning af sten

Udlægning af sten vil foregå fra pram, hvorved materialet kan sænkes direkte ned på havbunden indenfor det afmærkede område. Der benyttes grab til opgaven således, at udlægningen kan kontrolleres i relation til placering af sten, men også for at kunne reducere spredning af sediment, hvilken forventes at være minimal. Når det nederste lag af filtersten er lagt, forventes der ikke yderligere sedimentspild fra projektet.

Projektet forventes opstartet i efteråret/vinteren 2023, og forventes at tage en til to uger afhængigt af vejrforhold.

Forstyrrelse af sediment og potentiel sedimentspredning

Ansøger skriver: "Substrattypen i området er en type 1b sandbund. Bunden består af fint til mellemkornet sand med skalfragmenter. Spredning vil være lokal omkring projektområdet og kun i forbindelse med etablering af det nederste lag af filtersten. WSP vurderer, at havbundens bæreevne er tilstrækkelig til at bære stenrev af den ønskede størrelse. Dette er begrundet i substrattypen (sand) og tilstedeværelsen af bl.a. blåmuslinger og ålegræs (umiddelbart uden for stenrevets placering). Den tange som vi ønsker placeret på har ligget der i 100 år og bliver der nok i 100 mere. Vi ved den i overfladen består af sand. Opbygningen af stenrevet er designet imod at sprede belastningen af stenene mest mulig".

I nærzonen af projektet vil der opstå en periodisk spredning af sediment. WSP skriver, at denne spredning vil være meget begrænset og primært forekomme i projektområdet. WSP skriver desuden at de ved fra diverse kortlægninger, at der findes ålegræsbed i projektområdet. Fx

viser en WSP-undersøgelse af sediment der øst for Metropolis bygningen er sand med bevoksning af ålegræs¹.

Potentiel sediment forurening

I en sedimentundersøgelse i Københavns Havn fra 2014² er der undersøgt sedimentforurening i havnen. For stationen tættest på projektorrådet nord for Metropolis-bygningen er station nr. 20. For station nr. 20 er der registreret forurening af bly, cadmium, kobber og zink, som alle ligger mellem nedre og øvre aktionsniveau jf. klapvejledningen. Kviksølv ligger over øvre aktionsniveau på 6,4 mg/kg tørstof.

Vandområdeplaner

Ifølge bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter (bek. nr. 797 af 13/06/2023), §8, stk.2, kan der kun træffes afgørelse, hvis afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand.

Miljømål for kystvande er fastsat i bek. nr. 819 af 15/06/2023, hvor Nordlige Øresund skal opnå målet god økologisk tilstand efter 22. december 2027 og god kemisk tilstand senest d. 22. december 2027.

Københavns Havn ligger i vandområde nr. 6, 'Øresund, nordlig del' jf. vandområdeplan 2021-2027. Af tabel 1 fremgår status for tilstand for området. I vandområdeplanen 2021-2027 er vandområdet 'Nordlig Øresund' vurderet til at have 'moderat økologisk tilstand', samt en 'ikke-god kemisk tilstand', hvilket skyldes overskridelse af miljøkvalitetskriterierne af flere kemiske stoffer, som fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Tilstandsvurdering for kystvandsområde nr. 6 for Vandområdeplaner 2021-2027.

Kystvand område nr. 6, Nordlige Øresund	
Rodfæstede planter	God
Bentiske invertebrater	Moderat
Fytoplankton	God
Nationalspecifikke stoffer	Ikke god
<i>Samlet økologisk tilstand</i>	<i>Moderat</i>
<i>Kemisk tilstand</i>	<i>Ikke god</i>
	Overskridelse af stoffer i biota : • Kviksølv • BDE, sum • Bly • Cadmium Overskridelse af stoffer i sedimentet : • Antracen • Nonylphenoler • Methylnaphthalener (nationalt specifikt stof)

¹ Teknik- og Miljøforvaltningen. Marine blomsterplanter i Københavns Kommunes marine områder, 2023. WSP

² Teknik- og Miljøforvaltningen. Sedimentundersøgelse i Københavns Havn 2014. Screening af sedimentforurening. 2014. Orbicon

I vandområdeplanerne beskrives kvælstof og fosfor som væsentlige presfaktorer for kystvandene. Nordlige Øresund lever ikke op til vandområdeplanernes målsætninger om kvalitet. Af den årsag skal Københavns Kommune vurdere, om der sker en øget påvirkning af vandområdet med næringsstoffer.

Udtalelser i sagen

By & Havn har haft udkastet til tilladelsen til udtalelse. De skriver i høringssvar d. 17/11/2023:

"By & Havn bemærker, at der er lavt vand, hvor der som udgangspunkt ikke kan sejles med fartøjer.

I forhold til det sikkerhedsmæssige skal vi gøre opmærksom på, at de eksisterende bøjer ikke kan flyttes længere ud i havnen.

By & Havn har ikke bemærkninger til projektet"

Miljøteknisk vurdering

Generelt kan næsten alt sediment i Københavns Havn betragtes som forurenet. Da sedimentet i havnen er forurenet med bl.a. en række tungmetaller og kulbrinter, er det af betydning for vandkvaliteten i havnen, Kalveboderne og Øresund, at sedimentspredningen under arbejdet begrænses. En tidligere sedimentprøve tættest på arbejdsområdet viser, at der er forurening i området af hhv. bly, cadmium, kobber og zink, samt kviksølv.

I projektets nærzone kan der ved placering af sten opstå en periodisk spredning af sediment. Der skal ikke graves i sediment, men derimod placeres sten ovenpå sediment, hvilket begrænser ophvirvling af sediment. Det vurderes af OMB, at eventuel spredning vil være meget begrænset og primært forekomme i umiddelbar nærhed af projektområdet. Arbejdet foregår over få dage i vinterhalvåret uden for ålegræssets vækstsæson.

Vurdering i forhold til vandområdeplaner

Kemisk tilstand

Det er begrænset hvor meget arbejdet hvirvler sedimentet op. Grundet arbejdets karakter, samt varighed, vurderer OMB at arbejdet ikke vil forringe den kemiske tilstand i området, og dermed ikke være til hinder for målopfyldelse af god kemisk tilstand i vandområdet Nordlige Øresund.

Samlet økologisk tilstand

Området oplever løbende ophvirvling af sediment i forbindelse med trafik med sejlads og andre aktiviteter, hvorfor det må forventes, at arter knyttet til området har en høj tolerance overfor omløjring og sedimentation. Bundfaunaarter, der forventes at være til stede i projektområdet, er

almindelige for området. Bundfauna kan rekolonisere området indenfor relativt kort tid.

Arbejdet foregår over et relativt lille areal, samt over få dage i vinterhalvåret. Arbejdet vurderes derfor ikke at påvirke miljøkvalitetslementerne for økologisk tilstand væsentligt. På sigt, vurderes det at stenrevne vil have en positiv effekt for bunddyr i området.

Opsamling på vurdering ift. vandområdeplaner

OMB vurderer, at projektet ikke vil være til hinder for målopfyldelse om "god økologisk tilstand" og "god kemisk tilstand", idet arbejdet finder sted over relativt få dage i vinterhalvåret, med meget begrænset spredning af sediment.

Badevand

Det nærmeste badested på projektområdet er Teglværkshavnen, som ligger ca. 150 meter syd. Da arbejdet foregår i vinterhalvåret og over relativt få dage, vurderer OMB, at arbejdet ikke udgør en risiko for de badende. Der er stillet vilkår (nr. 5) til, at arbejdet stoppes og OMB og badevandsvagt orienteres, hvis der sker spredning af partikulært materiale.

Konklusion

På baggrund af de beskrevne arbejdsmetoder samt arbejdets varighed, og de stillede vilkår, vurderes det, at arbejdet med at etablere stenrev kan udføres uden konsekvens for vandmiljøet og badevandskvaliteten i Københavns Havn.

Forhold til Naturbeskyttelse

Før der træffes afgørelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 27. stk. 2, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Det skal ligeledes vurderes om en tilladelse kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de arter der er angivet på Habitatdirektivets bilag IV.

Område for Miljø og Byliv har vurderet ansøgningen i henhold til Habitatbekendtgørelsen nr. 1098 af 21. august 2023, bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Det ansøgte område ligger uden for internationale naturbeskyttelsesområder, hvoraf det nærmeste er Natura 2000-område nr. 143 'Vestamager og havet syd for', som ligger ca. 600 meter fra projektområdet.

Natura 2000-område nr. 143 består af habitatområde nr. 127 og fuglebeskyttelsesområde nr. 111.

Området er specielt udpeget for at beskytte de marine naturtyper sandbanker (1110), lagune (1150) og bugt (1160). Sandbanke (1110) i området er dannet ved materialetransport langs kysterne fx i form af revler, der kan være med eller uden ålegræs. Kystlaguner og strandsøer (1150) er brakvandssøer afsnøret fra havet, og udgør dermed en overgangszon mellem de indenlandske søer og kysthabitaterne. Bugter og vige (1160) er lavvandede områder med begrænset fersk påvirkning, og udgør dermed størstedelen af fjordene i de indre danske farvande.

Tildækning af vegetation i Natura 2000-området beskriver ansøger som værende udelukkende teoretisk, hvorfor aktiviteten ikke vil påvirke det nærliggende Natura 2000-områdets ålegræsbede i en form som kan betegnes som værende negativ. Det vurderes derfor, at projektet vil være uden betydning for udbredelsen af ålegræs.

Forstyrrelser i forbindelse med anlægsarbejdet vurderes ikke at kunne påvirke marine arter, samt fuglearter på udpegningsgrundlaget negativt. Fugle nær projektområdet kan blive kortvarigt forstyrret af støj fra anlægsarbejdet. Det vurderes at disse fugle let vil kunne søge føde i tilsvarende nærliggende områder, i den periode, hvor arbejdet foregår, hvorefter de vil kunne vende tilbage til området. Anlægsarbejdet vil foregå udenfor ynglesæsonen for de pågældende fuglearter.

En eventuel påvirkning af udpegningsgrundlagets arter og naturtyper vurderer OMB at være af underordnet betydning, dels på grund af afgørelsens vilkår og arbejdets omfang, og dels på grund af afstanden fra lokaliteten til nærmeste naturbeskyttelsesområde.

Beskyttelse af visse arter (Habitatdirektivets bilag IV)

Ifølge habitatdirektivets artikel 12 om strengt beskyttede arter, må kommunen ikke give tilladelse til noget, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de arter, der er omfattet af direktivets bilag IV. Det vurderes, at projektet ikke vil have negativ betydning for bilag IV arter. Ligeledes vurderes tilladelsen ikke at have negativ påvirkning på andre beskyttelseskrævende arter.

I anlægsfasen kan der ved udlægning af sten være støjgener. Det vurderes ikke, at disse støjgener kan påvirke bestanden af marine pattedyr, herunder spættet sæl, gråsæl og bilag IV-arten marsvin. Det vurderes, at støjen vil være lokalt forekommende omkring anlægsområdet og vil foregå i en kort periode i anlægsfasen.

Forhold til øvrig lovgivning

Der er med denne tilladelse udelukkende taget stilling til arbejdet i forbindelse med etablering af stenrev i henhold til MBL §27, stk. 2. Der er således ikke taget stilling til evt. øvrige tilladelser, der skal indhentes for at gennemføre projektet efter f.eks. planloven, byggeloven, vejloven, jordforureningsloven, vandløbsloven mm.

Henvendelse til Område for Miljø og Byliv

I er velkomne til at kontakte undertegnede på tlf. 33 66 33 06 eller vand@kk.dk, hvis der er spørgsmål eller bemærkninger til sagen. Ved skriftlig eller elektronisk henvendelse bedes der henvist til sagsnr. 2023-0383499.

Med venlig hilsen

Christina Abel
Miljøsagsbehandler

Andreas Libonati Brock
Miljøsagsbehandler

Kopi af tilladelsen er sendt til følgende parter

- WSP info-dk@wsp.dk
- By og Havn, info@byoghavn.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og rådgivning Øst, trost@stps.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Friluftsrådet, koebenhavn@friluftsradet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- DOF-København, koebenhavn@dof.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk og
- Danmarks Sportsfiskerforbund, oeresund@sportsfiskerforbundet.dk
- Greenpeace, hoering.dk@greenpeace.org

Tilladelsen annonceres desuden på "Annonceringsportalen" for Københavns Kommune:

http://kk.sites.itera.dk/apps/kk_annoncering/index_ny.php